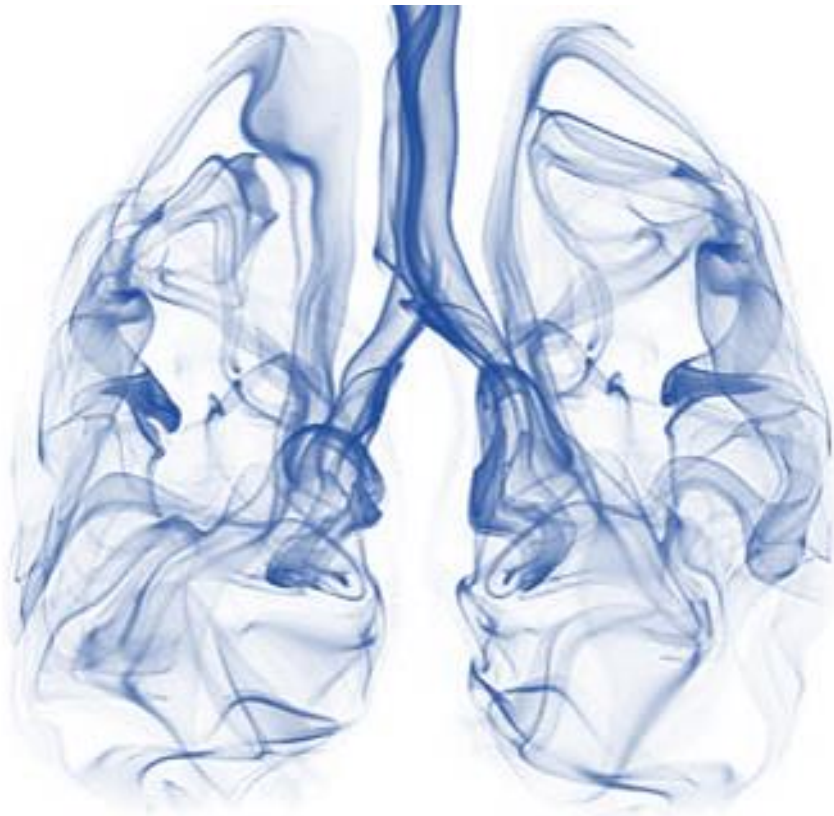

Lungmedicin

Varmt välkommen till lungmedicin

Lungmedicin är en specialiserad enhet där andningen står i fokus. Vi strävar alltid efter att ligga i forskningens framkant för att kunna bedriva en trygg och säker patientvård med patienten i centrum.

Vi utreder och behandlar patienter med bland annat lungcancer, kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL), astma, lungfibros samt personer med sarkoidos mfl. Då våra patienter ofta har samsjuklighet, ger det oss en bred kompetens vilket ger en spännande och lärorik arbetsplats.

Lungmedicin består av:

- **Slutenvårdsavdelning**
Här läggs patienter in som har behov av lungmedicinsk specialistvård. Här både vi utreder/behandlar patienter.
- **Lungmottagning**
Är den enheten som utreder/behandlar sjukdomar som är relaterat till andningsvägarna
- **Lungonkologimottagning**
Är den enheten som utreder/behandlar lungcancer
- **Allergimottagning**
Är den enhet som utreder/behandlar barn och vuxna med astma/allergi och annan överkänslighet.

Den vård som patienterna kan få av oss innefattar bland annat:

- Dränbehandling/pleuratappning
- Ventilatorbehandling
- Tracheostomivård
- Syrgas i hemmet
- Hostmaskiner

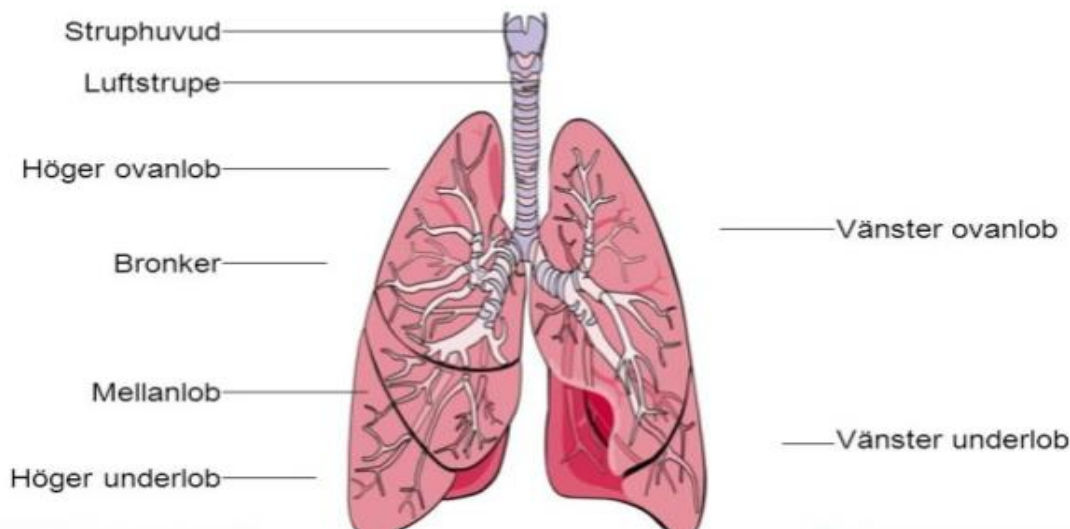

Lungans anatomi och fysiologi

Luftrören går från luftstrupen och in i lungorna. Inuti lungorna fortsätter luftrören att dela upp sig till allt mindre luftrör. De större luftrören innehåller brosk för att hålla rören utspända. De minsta har mycket tunna väggar utan brosk. Längst ut i lungvävnaden slutar de tunna luftrören i lungblåsor. Lungblåsorna kallas även alveoler. Luftstrupen delar upp sig till två stora luftrör som går in i varsin lunga.

- [Lungor och luftvägar - 1177](#)

Illustration över lungor och luftvägar

De vanligaste lungmedicinska sjukdomarna på avdelningen

Klicka dig in på länkarna nedan och läs mer om sjukdomarna.

Kronisk obstruktiv lungsjukdom (KOL) - är en sjukdom som främst påverkar lungorna och luftvägarna, men även andra kroppsdelar. Sjukdomen leder bland annat till att du får svårare att andas och orkar mindre. KOL beror oftast på rökning. Du kan inte bli helt frisk från KOL, men det finns behandling som kan lindra besvären.

- [KOL – kroniskt obstruktiv lungsjukdom - 1177](#)
- [KOL, kroniskt obstruktiv lungsjukdom - HjärtLung \(hjärt-lung.se\)](#)

Lungcancer

Lungcancer är en av de vanligaste cancerformerna i Sverige. Det går att bli av med sjukdomen om den upptäcks tidigt. Lungcancer är ovanligt före 40 års ålder. De flesta som får sjukdomen är omkring 70 år. Dessa patienter behandlas i öppenvården på vår onkologimottagning men det är också vanligt förekommande på avdelningen.

- [Lungcancer - 1177](#)
- [Lungcancerföreningen | Lungcancerföreningen \(lungcancerforeningen.se\)](#)

Standardiserat vårdförlopp (SVF)

SVF för lungcancer bygger på det nationella vårdprogrammet. Syftet med SVF är att alla som utreds för cancermisstanke ska uppleva en välorganiserad, helhetsorienterad professionell vård utan onödig väntetid oavsett var i landet hen söker vård. Det innebär att samtliga steg i processen och samtliga ledtider är beräknade utifrån vad som är värdeskapande tid ur patientens perspektiv, alltså hur många dagar som krävs för att genomföra optimal handläggning och medicinsk behandling, men utan hänsyn till nuvarande organisation och arbetssätt.

- [Standardiserat vårdförlopp lungcancer - RCC \(cancercentrum.se\)](http://cancercentrum.se)

Cystisk fibros

Cystisk fibros är en ovanlig sjukdom som innebär att det slem som finns på kroppens slemhinnor är tjockare och segare än det ska vara. Främst påverkar det lungorna och mag-tarmkanalen. Sjukdomen är livslång, men det finns behandling som gör att många av besvären minskar.

- [Cystisk fibros - 1177](#)

Lungfibros

Lungfibros är en kronisk sjukdom som kännetecknas av ärrbildning i och mellan de små lungblåsorna, alveolerna. Den ärrvävnad i och mellan lungblåsorna som bildas vid lungfibros innebär att utbytet av syre och koldioxid mellan lungorna och blodomloppet försvåras, vilket i sin tur leder till andfåddhet och så småningom andnöd. Torrhosta är också vanligt.

- [Lungfibros - symtom och riskfaktorer | Hjärt-Lungfonden \(hjart-lungfonden.se\)](http://hjart-lungfonden.se)

Mindre förekommande lungmedicinska sjukdomar på avdelningen

Klicka dig in på länkarna nedan och läs mer om sjukdomarna.

Astma - är en sjukdom i luftvägarna som gör att det ibland blir svårt att andas. Det är också vanligt med långvarig hosta. Behandlingen består bland annat av olika läkemedel som du andas in. Med rätt behandling minskar eller försvinner oftast besvären. Idag behandlas dessa patienter mestadels i öppenvården.

- [Astma - 1177](#)
[Astma - Information och råd - Astma- och Allergiförbundet \(astmaoallergiforbundet.se\)](http://astmaoallergiforbundet.se)

Sarkoidos - innebär att ett eller flera organ i kroppen inflammeras på grund av en rubbning i immunförsvaret. Oftast påverkar sjukdomen lungorna. Symtomen varierar och det kan ta tid innan sjukdomen går över. De flesta blir friska utan behandling, men hos några kan sarkoidos ge livslånga besvär.

- [Sarkoidos - 1177](#)

Tuberkulos

Tuberkulos är en sjukdom som främst påverkar lungorna, men även andra kroppsdelar. Det finns effektiva läkemedel mot sjukdomen och de flesta blir helt friska med behandling. Denna sjukdom är ovanlig idag pga. gott vaccinationsskydd.

- [Tuberkulos – tbc - 1177](#)

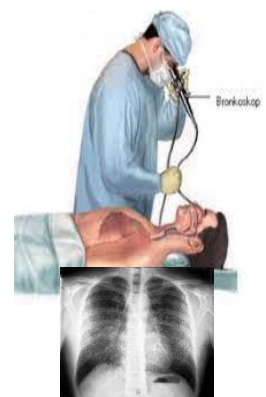
Vanliga behandlingar/undersökningar på lungmedicin

Spirometri är den vanligaste lungfunktionsundersökningen och den som ger mest information. Med spirometri mäts hur mycket luft du kan blåsa ut och hur snabbt det går. Patienten får blåsa i ett munstycke som är kopplat till en apparat som kallas spirometer. Spirometern är kopplad till en dator med ett spirometriprogram. Många gånger får patienten även testa effekten av luftrörsvidgande läkemedel. Då undersöks patienten först med spirometri, sedan andas in luftrörsvidgande läkemedel, efter cirka 15 minuter får patienten blåsa igen. Resultatet visar om dina lungor fungerar bättre efter att du fick luftrörsvidgande läkemedel. En vanlig orsak till spirometri är att du utreds för någon av lungsjukdomarna astma eller KOL, kroniskt obstruktiv lungsjukdom.

Undersökningen utförs på lungmottagningen och allergimottagningen. (Källa: www.1177.se, bild: www.halsobyn.fi)

Bronkoskopi undersöks luftrör och lungor med ett särskilt instrument, ett bronkoskop. Bronkoskopet förs ner genom näsan eller munnen. Genom bronkoskopet kan läkaren se hur luftrören ser ut. Det går också att ta prover genom bronkoskopet eller ta bort något som har fastnat. Undersökningen utförs på lungmottagningen. (Källa: www.1177.se, bild: [Håll fri luftväg.....\(regionostergotland.se\)](http://Håll_fri_luftväg.....(regionostergotland.se)))

Lungröntgen är vanligt förekommande och kan visa om patienten har några förändringar i lungorna som beror på sjukdom eller skada. Undersökningen tar ungefär fem minuter och gör inte ont. Undersökningen utföres på röntgen. (Källa: www.1177.se)

CT/DT thorax är en röntgenundersökning av bröstkorgen. Kontrastvätska används ibland då oralt eller intravenöst. Då kan patienten behöva vissa förberedelser. Undersökningen tar mellan 10 - 15 minuter och genomförs på röntgen. (Källa: Datortomografi - 1177)

Inhalationer innebär att läkemedel ges med inandningsluften. Läkemedlet verkar då lokalt i luftvägarna, vilket ger en snabb och bra effekt. Det vanligt förekommande i någon form hos våra patienter. Läkemedlet kan vara i olika former såsom spray, pulver eller vätska och ges via sprayinhalatorer eller spacer. (Källa: [Inhalationsbehandling - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](http://Inhalationsbehandling - Vårdhandboken (vardhandboken.se)))

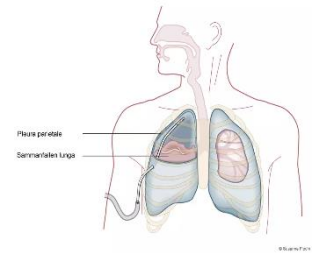
Syrgasbehandling ges till många patienter via näsgrimma eller mask och är ett läkemedel som ordineras av läkare. Patienter med intermittent syrgasbehandling följs upp på lungmottagningen av sjuksköterskorna. (Källa: [Att ge oxygen - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](http://Att_ge_oxygen - Vårdhandboken (vardhandboken.se)))

Högflödes syrgasbehandling, också kallad HFNC/Optiflow är syrgas där man styr halten av syrgaskoncentration blandat med luft. Den luft som tillförs patient är befuktad för att inte torka ut slemhinnorna. (Källa: [Översikt - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](http://Översikt - Vårdhandboken (vardhandboken.se))) Rutin: HFNO_avd_65_210507.pdf

Thoraxdränage läggs på patienter på avdelningen. En patient kan behöva thoraxdränage på grund av spontan eller traumatisk skada i thorax samt efter genomgången kirurgi i thorax. Vårdhandbokens texter är inriktade på thoraxdränage i pleura (lungsäcken), det vill säga pleuradränage, då den vanligaste orsaken är att luft, blod eller vätska ska evakueras. Pleuradränage ordineras och anläggs av läkare. (Källa: [Översikt - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](#))

Centrala infarter är en kärlkateter där kateterspetsen ligger i en central ven nära hjärtat, vanligtvis i vena cava superior. Det finns flera olika typer av centrala infarter, avsedda för kort- eller långtidsbruk. En central infart kan ha en eller flera lumen. Du finner mer information om de olika typerna på följande länkar.

1. Central venkateter (CVK) [Översikt - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](#)
2. Subkutan venport [Översikt - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](#)
3. PICC-line [Översikt - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](#)

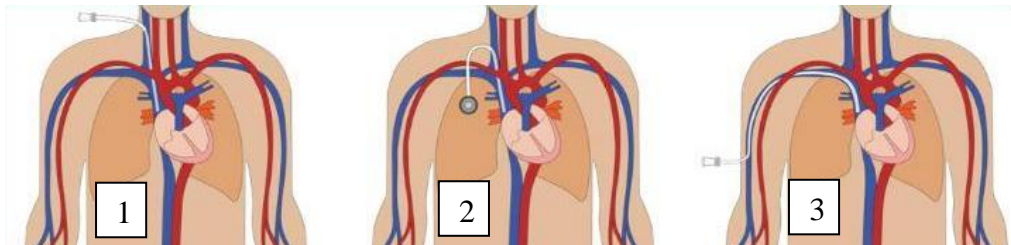

Bild: <https://docplayer.se/docs-images/92/108173431/images/2-1.jpg>

PET (positronemissionstomografi) Undersökning med PET- kamera används för att få veta mer om sådant som upptäckts vid en tidigare undersökning. Det kan till exempel vara att ta reda på om en tumör är cancer och om den har spridit sig. Vid undersökningen ligger patienten på en bänk som åker in i en stor kamera, radioaktiva isotoper tillförs kroppen vid en PET-undersökning ger en liten dos av strålning. Denna undersökning finns närmast i Göteborg och därför remitterar vi patienten dit när de skall göra denna undersökning. Källa: www.1177.se

Strålning Strålbehandling ges för att döda cancerceller. Och för att de inte ska växa och blir fler. Behandlingen kallas även radioterapi. Läs mer på [Strålbehandling – behandling och biverkningar | Cancerfonden](#)

Cytostatika

Cytostatika är ett samlingsnamn för flera läkemedel som hämmar cancerceller på olika sätt. Det finns ett 30-tal cytostatika som ofta används. En del av läkemedlen förhindrar att cancercellerna blir fler. Andra läkemedel gör att cancercellerna förstör sig själva. Cytostatika påverkar även kroppens friska celler. Det finns även andra sorters cellhämmande läkemedel som används vid cancer. De kallas ibland för målriktade läkemedel. Patienter med pågående intravenös cytostatikabehandling behandlas på lungonkologen och på avdelningen kan cytostatika ges per os.

Det är viktigt att du som medarbetare känner till symtom och handhavande kring patienter som cytostatikabehandling. Därför kommer du inom kort få ta ett cytostatikakörkort. Källa: www.1177.se

Ordlista på Lungmedicin

Kontrollers förkortning:

BT / Bltr – Blodtryck

P - Puls

S / Sat – Saturation

T – Temp

AF – Andningsfrekvens

Pgl - P-glucos / Blodsocker

Sm – syremättnad

Hur klarar sig patienten?

HMA – Hjälp med allt

SSS – Sköter sig själv

HMH – Hjälp med hygien

TMH – Tillsyn med hygien

Undersökningar:

Rtg – Röntgen

* Rtg pulm – Lungor

* Rtg thorax – Bröstkorg

CT/DT – Computer tomografi/ Datortomografi

Scint- Scintigrafi är en röntgen med radioaktivt läkemedel

Bronko - Bronkoskopi en undersökning där man tittar ner i luftvägarna med kamera

Pleuratappning – tappar vätska ur lungsäcken

Sjukdomar:

CA Pulm – Lungcancer. Finns många olika sorters lungcancer.

KOL – Kronisk obstruktiv lungsjukdom.

Kolexacerbation – försämring i KOL-sjukdom

Pneumothorax – Ihop fallen lunga, luft i lungsäcken.

Lungfibros - bindväv som bildar ärrbildning i lungorna

Astma – sjukdom som är att luftrören **är** kroniskt inflammerade

Övriga förkortningar:

DV – Daglig vikt

ML - Matlista

VL – Vätskelista

MVL – Mat & vätskelista

UM – Urinmätning

KAD – Urinkateter

Drän – Kateter in i lungsåcken

Bladder – Bladder Scan

EKG – kontroll på hjärtat

Ventilator – Maskin med andningsstöd

CVK – Centralvenkateter,

PVK – Perifervenkateter, Nål i ex arm, hand

o2 – Syrgas (är ett läkemedel)

HT – Högt blodtryck

FF – Förmaksflimmer

Symtom:

Dyspné– Andfåddhet.

Hypoxi- Dålig saturation

Hemoptys –Blodig upphostning.

Cyanos – Blåaktig om läpparna, pga dålig syresättning i vävnaden.